

Tilshunoslik

1. Til – eng muhim aloqa vositasi va ijtimoiy hodisa.
2. Fonetika va fonologiya. Nutqning fonetik jihatdan bo‘linishi. Fonetik tovush o‘zgarishlari.
3. Tilshunoslik kachon fan sifatida ajralib chikdi?
4. Nutq tovushlari qaysi nuqtai nazardan tasniflanadi? Nutq tovushlari nimadan tashkil topadi?
5. Fonologiya qanday masalalar bilan shug‘ullanadi? Ularni fonetika o‘rganadigan masalalar bilan qiyoslang. Fon va fonema orasidagi farqni tushuntiring.
6. Nutq tovushlari qaysi nuqtai nazardan tasniflanadi? Nutq tovushlari nimadan tashkil topadi?
7. Leksikologiyaning qanday bo‘limlarini bilasiz?
8. So‘zlarda ma’no taraqqiyoti. So‘zlarning shakl va ma’no munosabatiga ko‘ra turlari.
9. Tilning leksik qatlamlari va boyish manbalari.
10. Grammatika. Grammatik ma’no, grammatik kategoriyalar va grammatik vositalar.
11. Morfologiya, morfemika va so‘z yasalihi.
12. So‘z turkumlari tasnifi.
13. Til ijtimoiy hodisa sifatida boshqa hodisalardan qanday farqqa ega?
14. Til oilasi va til guruhi deganda nima tushunasiz?
15. Til tabiiy hodisami yoki ijtimoiymi? Til va jamiyat o‘rtasida bog‘liqlikni asoslang. O‘zingizni fikringiz.
16. Qarindosh tillarni aniqlash uchun qaysi uslub ishlatiladi? Bu uslub kimlar tomonidan yaratilgan? Tarixiy-qiyosiy uslub hozirgi zamon tilshunosligida ham ishlatilishi mumkinmi?
17. Tilshunoslar til bilan tafakkur masalasida qanday fikrlarni bildirganlar?
18. Undosh tovushlar unilardan qaysi xususiyatlari bilan farq qiladi? Undosh tovushlarni turlarga ajrating.
19. Fraza, takt, bo‘g‘in va nutq tovushini ta’riflang. Fraza va gap, takt va so‘z birikmasi, bo‘g‘in va morf orasidagi farqlarni qayd eting.
20. Til va boshqa aloqa vositalari o‘rtasida o‘xshashlik va farqni tushuntiring.
21. Til va uni tashkil etuvchi qatlamlar, yaruslar to‘g‘risida gapiring. Bu qatlamlarning til sistemasiga qanday aloqasi borligini tushuntiring.
22. So‘z ma’nolarining kengayishi va torayishi sabablarini tushuntirib bering.
23. Qarindosh tillarni aniqlash uchun qaysi uslub ishlatiladi? Bu uslub kimlar tomonidan yaratilgan?

24. Sintaktik sath va sintaktik birliklar.
25. So‘z birikmasi va uning bog‘lanish turlari.
26. Gap. Gapning aktual bo‘linishi.
27. Mikrolingvistika va makrolingvistika nima va u qanday masalalar bilan shug‘ullanadi?
28. Nima uchun til jamiyatdagina shakllanadi deb hisoblanadi? Bu fikrni isbotlovchi qanday dalillarni o‘rgandingiz?
29. So‘z ma‘nolarining kengayishi va torayishi sabablarini tushuntirib bering.
30. Tilning leksikologiya yarusi qanday masalalar bilan shug‘ullanadi?
31. Yozuv va uning rivojlanish bosqichlari. Yozuvning maxsus turlari.
32. Tafakkur birliklar qanday til birliklari vositasida ifodalanadi?
33. Turkiy tilda so‘zlashuvchilar qanday yozuvlardan foydalanganlar?
34. Tilning leksikologiya yarusi qanday masalalar bilan shug‘ullanadi?
35. Til nima uchun sistema ?
36. So‘zlar til birligi sifatida qanday vazifalarni bajaradi? So‘zlar qanday ma‘nolar anglatadi? To‘g‘ri va ko‘chma ma‘nolarni misollar yordamida tushuntirib bering.
37. Tillar tasnifi. Tipologik yoki morfologik tasnif nima.
38. Tillarning funksional va areal tasnifi.
39. Tillarning genealogik tasnifi. Tillar oilalari va guruhlari.
40. Hind-Yevropa tillarga qaysi til guruhlari kiradi?
41. Roman tillariga qaysi tillar kiradi?
42. German tillariga qaysi tillar kiradi?
43. Slavyan tillariga qaysi tillar kiradi?
44. Eron tillari va hind-oriy tillari guruhiga qaysi tillar kiradi?
45. Turkiy tillarga qaysi tillar kiradi? Sanab bering.
46. Tillarning hozirgi davrdagi qanday rivojlanish qonuniyatlarini bilasiz?
47. Tillar bir-biriga faqat leksik jihatdan ta‘sir ko‘rsatadimi yoki grammatik nuqtai nazardan ham ta‘sir o‘tkazishi mumkinmi?
48. Tilshunoslikning zamonaviy yo‘nalishlari. Bioneyrolingvistika, psixolingvistika, etnolingvistika va lingvokulturologiya.
49. Tilshunoslikning yangi yo‘nalishlari. Sotsiolingvistika, paralingvistika, areal lingvistika va gender lingvistikasi.
50. Tilshunoslikning yangi yo‘nalishlari. Antropolingvistika, pragmalingvistika va kognitiv lingvistika